

Pateicība

Gribu izteikt dziļu un sirsnīgu pateicību visiem tiem cilvēkiem, bez kuriem šī grāmata nebūtu tapusi. Tie ir:

Marks Lūkass. Biju dzirdējusi, ka tu esot vislabākais aģents Lielbritānijā, taču man nebija ne jausmas, ka tu vari būt arī patiess draugs, kas prot nevien pacietīgi uzklausīt, bet arī balstīt. Paldies tev par to un vēl daudz ko citu arī.

Maiks Robotams. Tu piecieti mani, prati izvilināt no manis vajadzīgos vārdus un panākt, lai mans dzīvesstāsts skanētu saistoši.

Lūkass Aleksandrs Vitlijs un viņa kolēģi. Īpašs paldies Aramintai, kura neļāva man atnest visam ar roku.

Visi izdevniecības *Hodder & Stoughton* ļaudis, kas nenoguruši un ar aizrautību strādāja pie šīs grāmatas. Jūs atdevāt man ticību saviem spēkiem!

Klēra Higsā, kura tik prasmīgi vadīja manu ikdienas dzīvi, ļaudama man rakstīt.

Ildiko Sarkadi, kura rūpējās par Makenu un saglabāja mieru arī brīžos, kad es plēsu matus.

Eiša Kvirini, kura ieradās istajā brīdī un tagad rikojas manā vietā. Tu esi savas mātes cienīga meita.

Mana lieliskā ģimene – mamma, Trevors, Gregors, Kerija, Kaia, tante Edna, tēvocis Arturs, tante Meija, tēvocis Aleks, Džeiniņa ar ģimeni. Reizēm es brīnos, kā jūs mani paciešat, bet jūs to spējat un vienmēr esat bijuši man blakus.

Makenas tēvs. No tevis esmu saņēmusi visdārgāko balvu. Viņai jau tagad ir tava pievilcīgā rakstura iezīmes. Kaut nu tās saglabātos!

Fiona Brūka. Žēl, ka mēs zaudējam tik daudz laika. Tu man esi iemācījusi saprast, ka īsta draudzība nekad nebeidzas. Esmu tik laimīga, ka

man atkal ir vieta tavā dzīvē. Paldies par tavu draudzību, atbalstu, par to, ka liec man smiet, ka esi Makenas krustmāte un bijī klāt, kad viņa nāca pasaulē. (Piedod par saspiesto plaukstu!)

Hovards Gibonss. Paldies par *Maiden* projekta īstenošanu un to, ka bijī blakus. Tu patiešām esi lielisks!

Sjūzija Meihjū. Tava draudzība ir bijusi viens no visnozīmīgākajiem faktoriem manā dzīvē, un es zinu, ka Makenai tu būsi lieliska krustmāte.

Kolins Moinihans. Paldies par atbalstu *Maiden* periodā, kad neviena cita nebija tuvumā, un par piekrišanu kļūt par Makenas krusttēvu.

Jahtas *Maiden* komanda. Paldies par pirmo, nepārvērtējamo soli pāri bezdibenim un par to, ka bijāt gluži vienkārši lieliskas!

Maiden krasta brigāde un visi, kas mums palīdzēja.

Royal & Sun Alliance apkalpe, kas ir vislabākā sieviešu burātāju komanda pasaulē. Briesmu bija daudz, bet jūs tās nesalauza.

Royal & Sun Alliance krasta brigāde un visi, kas mūs atbalstīja.

Žila Verna balvas sponsori, it īpaši *Freud Communications, Clarins, Fujifilm, Henri Lloyd, Computacenter, B. T., Speedo, Vauxhall*.

Džeimss Heizs un pārējie no *BBC* dokumentālo filmu studijas, kuri uzskatīja, ka nav nekā neiespējama, un strādāja pie filmas godīgi un ar aizrautību.

Sacikšu komitejas un organizatori, kas tik daudz dara, lai sacikstes varētu notikt, bet bieži vien saņem visai maz atzinības.

RAF 42. eskadrija Kinlosā. Paldies par piegādi Dienvidu okeānā un par dziesmu.

Maiks Noels-Smits, kurš man palīdzēja savākt komandu. Paldies arī visai viņa ģimenei par atsacišanos, par ticību mums un par draudzību.

Visi, kas iesaistījās «TEAM» darbībā.

Anna un Pols Stīvensi, tāpat arī citi draugi Velsā, kas līdz ar mani smējās caur asarām un atbalstīja mani grūtos brīžos.

Damians Foksols, kurš no jauna dabūja mani uz kājām.

Maiks Korns un Džeinija Boiza, kuri man ticēja un palīdzēja spert pirmos soļus.

Visi mani kapteiņi, kas bija ne tikai iecietīgi, bet netaupīja arī laiku un pūles, lai mani mācītu un iedrošinātu.

Endijs Millers, kurš noorganizēja *Royal & Sun Alliance* sponsorējumu un kura draudzība ir izturējusi laika pārbaudi.

Felikss Deniss, draugs, kura lieliskie padomi man daudz palīdzējuši.

Maiks Rīzs, kurš mums ticēja. Žēl, ka tevi maldināja daži ļaudis, kurus nenosaukšu, bet es zinu, kas ir kas, un vienmēr būšu tev pateicīga.

Visi lieliskie un patiešām neprātīgie draugi, kurus esmu ieguvusi, burājot gan čarterreisos, gan sacensībās. Kopā ir gājis labi, kopā ir gājis lieliski!

Visi mani Redingas draugi, kas vienmēr bijuši blakus un tagad palīdz iedzīvoties mātes stāvokli un pienākumos.

Ali Ghandurs un pārējie Jordānijas Karaliskajā Aviosabiedrībā, kas sponsorēja *Maiden* un bija arī citādā ziņā atsaucīgi.

Mārtins Būts, kurš noārdīja robežas, bija draugs un atbalsts.

Maiks Džounss un citi no *Royal & Sun Alliance*, kas mūs sponsorēja un atbalstīja.

Un nobeigumā gribu pateikt lielu paldies brīnišķīgajam cilvēkam, kurš pārvērta manu dzīvi - Viņa Augstībai Jordānijas karalim Huseinam I. Man tāpat kā citiem jūsu ārkārtīgi pietrūkst. Tik ļoti būtu gribējies, lai arī Makena jūs iepazīst. Jūs pasauli padarījāt labāku.

Tik daudzi cilvēki man ir palīdzējuši, uzmundrinājuši mani, dāvājuši savu draudzību un arī sadevuši sutu, kad biju to pelnījusi. Man ir tik ļoti paveicies. Gribu teikt paldies arī visiem tiem, kurus vietas trūkuma dēļ šeit neesmu nosaukusi. Piedodiet! Bet mana pateicība jūs sašņiegs, un jūs to jutīsiet.

Īpašs paldies pienākas arī Karaliskajai Skotijas Bankai. Šodien, kad banku pasaules trauksmainajā ikdienā vairums cilvēku baidās zaudēt savu individualitāti un kļūt par anonīmiem skaitļiem, Karaliskā Skotijas Banka paliek uzticīga patiesām vērtībām un nezaudē interesi par saviem klientiem. Tas, ka pret Žila Verna balvas izcīņas projektu banka izturējās tāpat kā pret jebkuru citu biznesa projektu, ļāva mums nokļūt līdz starta līnijai.

Pengburnā, Bērķšīrā, 1998. gada 6. augustā

Ultrasonogrāfijas rezultāti liecina, ka manā komandā ir tikai sievietes. Protams, tā nevar dot simtprocentīgu garantiju, taču attēli bija diezgan skaidri. Meitene. Cik jauki! Vēl arvien nespēju isti noticēt, ka tas notiek ar mani. Tas ir tik negaidīti un tik brīnišķīgi.

Par ultrasonogrāfiju biju diezgan nobažījies. Gulēju uz galda Svētās Margaretas slimnīcā Vindzorā un pogāju vaļā savu apģērbu. Fiona, mana labākā draudzene un topošā krustmāte sēdēja blakus un uzmundrinot man uzsmaidīja. Viņa šādā situācijā bija atradusies jau divas reizes un zināja, kas sagaidāms. Pricējās, ka viņa varēja būt man blakus.

- Atvainojiet, bet šo mēs nesildām, - teica operatore, uztriepdama man uz vēdera ziedi.

- Cik nedēļas?
- Divdesmit.
- Jūsu pirmais?

Es pamāju. Jutu, kā vēsais instruments slid pār noziesto vēderu. Un pēkšņi mani sagrāba drausmīgas bailes, ka tur nekā nav. Bērna nav. Varbūt tikai kādi gremošanas traucējumi vai uzkrājies šķidrums. Nebija nekādas vajadzības atteikties no brī siera un kafijas. Cik mulķīgi!

- Esam nomodā, - viņa sacīja, raudzīdamās ekrānā.

Pagāja vairākas sekundes, iekams es saskatīju graudaino attēlu uz melnā ekrāna. Tad pēkšņi viss nostājās savās vietās.

- Ak mans Dievs! Bērns! Tu tikai paskaties! - Es nespēju valdīt asaras. Arī Fiona sāka raudāt, lai gan vēlāk to noliedza, teikdama, ka aci kaut kas esot iebiris. Lai nu būtu.

- Vai redzat muguras izliekumu? Un kā pukst sirsniņa?
- Tas kustas, - es kā neticēdama teicu. - Es redzu, kā tas kustas.

Viņa smaidīja. - Vai redzat mazo rociņu tur augšā pie vaiga? Varbūt tā māj mums sveicienu.

Bet es jau vairs nespēju sakarīgi runāt. Raudzijos ekrānā platām acīm un sapratu, ka televizoru turpmāk skatīšos ar gluži citādām izjūtām.

Ultrasonogrāfijas fotokopijas tagad atrodas uz mana virtuves galda. Atkal un atkal skatos uz tām un smaidu. Pieķeru sevi pie domām, ka viegli varu kļūt par vienu no tām apnicīgajām mātēm, kas spēj runāt vienīgi par savu bērnu, tikai man šī kaite aizsākusies četrus mēnešus par agru.

Senāk, klausoties, kā sievietes nevar vien beigt runāt par saviem zidaiņiem, domāju: «Ak Dievs, kāpēc viņas nedzīvo normālu dzīvi? Vai tad tiešām nav nekā cita, par ko runāt!»

Draudzēnes, būdamas stāvokli, mēdza teikt: «Un pēkšņi tu sajūti bezgalīgu mīlestību pret būtni, kas vēl nav pat cilvēks.»

Bet es tādos brīžos nodomāju: «Cik divaini.» Un gāju pat tālāk, pieņemdama, ka šīs sievietes gluži vienkārši sevi tā uzmundrina un cenšas pārliecināt, ka mīlēs to, ko nes savā klēpī.

Attiecībā uz bērniem laikam gan biju ista ciniķe. Mēģināju atturēties no apgalvojumiem, ka es milu bērnus, bet nekad nebūtu spējīga tikt galā ar kādu konkrētu knauki. Taču bieži vien šie vārdi izspruka gluži automātiski, un mātes tad tikpat automātiski savu atvasi pieklāja ciešāk pie krūtīm.

Atzistos, ka man nebija taisnība. Tas patiešām IR kaut kas tāds, kas pilnīgi dominē sievietes dzīvē. It kā būtu nospiesta kāda svira, un pēkšņi katru domu sāk ietekmēt tavš briesošais vēders.

Tagad piecos mēnešos par šo tēmu esmu uzzinājis vairāk nekā trīsdesmit sešos savas dzīves gados, kopā ņemot. Atzišos, ka līdz šim gluži intuitīvi man bija izdevies izvairīties kā no zidaiņiem, tā bērniem vispār. Taču tagad negribot ielūkojos katros ratiņos un nespēju atraut acis no mazuļiem. No kādas planētas tie ieradusies? Vai atnesuši sev līdz miera vēsti?

Tagad man ir vesels plaukts pilns ar bieži pārlapotām grāmatām par grūtniecību, kā arī videofilmas par šo tēmu. Kā jebkuram pasākumam savā dzīvē arī šai situācijai es gatavojos ar apņēmību un sajūsmu. Mani nepārsteigs nekādas nejaušības. Es būšu gatava.

Kuru gan es mēģinu apmānīt?

Nevaru atkratīties no sajūtas, ka ir nedabiski, ja tevī kaut kas aug un barojas no tevis. Vienā no manām videofilmām diktors apgalvo, ka to, cik pilnīgi grūtniecība pakļauj sev visas organisma funkcijas, varot salīdzināt tikai ar vēža attīstību. Ir nu gan mierinoša doma!

Līdz šim esmu vienmēr uzticējusies savam ķermenim. Tagad tas izraisa mani šaubas. Un tāpēc manu izjūtu amplitūda svārstās no neprātīga prieka līdz izmisīgām bailēm. Ne jau tāpēc, ka es kaut mirkli šaubītos, vai gribu šo bērnu. Gluži pretēji – es raizējos, vai spēšu būt tam laba māte. Manu tuvāko cilvēku lokā nav daudz tādu, kuriem ir bērni. Kā es zināšu, ko darīt? Visā savā mūžā, liekas, esmu turējusi rokās tikai divus mazuļus. Un abus, cik tālu vien iespējams, nost no sevis. «Ak, vai! Viņš brēc! Ņem labāk atpakaļ.»

Visbriesmīgākais laiks mani gaida tūlīt pēc bērna piedzimšanas. Pašas dzemdības mani nebaida nemaz. Es tās pat gaidu. Jo manī sež šī dzīva pārvarēt grūtības. Tā būs kā izturības pārbaude, kurā varēšu sevi aplicināt.

Pirmā stunda pēc kļūšanas par māti pilda mani ar šausmām. Zinu, ka tās ir savtīgas bailes. Es nevēlos, lai citi cilvēki redzētu manu apmulsumu. Visu mūžu mani ir šausminājusi doma, ka par mani varētu smieties vai pamanīt, ka pati nezinu, ko daru.

Tāpēc tajā pirmajā stundā es nevienam neļaušu nākt savā istabā. Es būšu bezgala nedroša un negribu, lai kāds to redz.

Šobrīd cenšos par to vēl nedomāt. Mani nodarbina raizes par pārtikas produktiem – vai tajos nav par daudz rafinētā cukura, konservantu, vai jāatsakās no konserviem, majonēzes un cigaretēm? Ak, jā, turklāt es vēl mēģinu pārdot šo māju un atrast citu piemērotu, ko varētu iegādāties. Un kur tad vēl firmas vadība! Laikam jau esmu traka.

Neesmu neko minējusi par tēvu. Par to es ne īpaši vēlētos runāt, tāpēc aprobežošos ar informāciju, ka viņa šeit nav un es to nepārdzīvoju. Mūsu tuvības laiks ilga sešus mēnešus un bija burvīgs. Abi cerējām, ka tas varētu turpināties, taču tā nebija lemts. Izšķirāmie par attiecību pārtraukšanu jau pirms tam, kad uzzināju, ka esmu stāvokli.

Atgriezies mājās pēc brīvdienām, un mani sāka briest aizdomas. Parasti esmu precīza kā pulkstenis – šodien pulksten vienpadsmitos jā-sākas, un tā arī notiek. Taču šoreiz nesākās ne tajā dienā, ne nākamajā.

Aizsūtīju Klēru, savu nepārspējamo palīdzi, iegādāties grūtniecības testa reaģentu. Negribējās ticēt, ka tas tiešām būtu noticis. «Vai es

gribētu būt stāvoklī?» es sev vaicāju. «Laiks tam nu nepavisam nav piemērots...»

Pirmais tests nedeļa pārliecinošu atbildi, kas ir visai neparasti, jo normāli tā mēdz būt precīza. Abas ar Klēru pētījām testa lenti, un abas atzinām, ka redzama tikai viena svītra.

Tāpēc nākamajā dienā testu atkārtāju. Šoreiz šaubu nebija. Ari otra svītra iezīmējās pavisam skaidri. Klēra lēkāja pa kantori, aiz satraukuma vai plisdama, līdz tas pielīpa arī man. Jutos spārnota, prieks pārņēma visu manu būtību. Bet jau mirkli vēlāk piezagās šaubas: ak mans Dievs, ko es esmu izdarījis!

Veselus divus mēnešus manas izjūtas mainījās tik strauji, kā vizinoties pa amerikāņu kalniņiem. Vienā mirkli es biju augšā, bet jau nākamajā gāzos bezdibeni. Sešas vai septiņas reizes dienā mana attieksme pret jauno dzīvību mainījās. Lielā mērā tāpēc, ka nezināju, kā cilvēki to uztvers.

Šodien nepilnas ģimenes nevienam vairs nepārsteidz, bet es šajā jautājumā esmu diezgan vecmodīga un nepārstāju sevi tiesāt.

Nozvērīnāju Klēru ciest klusu. Negribēju nevienam stāstīt, pirms pati nebiju ar sevi skaidrībā. Pēc divām nedēļām paziņoju to savam brālim Trevoram, brālēnam Gregoram un viņa draudzenei Kerijai. Mammai vēl neko neteicu. Vispirms gribēju runāt ar tēvu un noskaidrot, kāda ir viņa attieksme. Zināju, ka man par viņu jautās, tāpēc visas atbildes vajadzēja iepriekš apdomāt.

Ideālā pasaulē bērniem jāaug divu mīlošu vecāku paspārnē. Diemžēl mēs nedzīvojam ideālā pasaulē. Ja būtu izvēle, es, protams, gribētu, lai manai meitai ir tēvs. Lai viņai nav jāaug tikai viena cilvēka ietekmē. Es zinu, kā tas ir, jo zaudēju tēvu, kad biju vēl pavisam maza. Un tāpēc mani cinās nepieciešamība pēc neatkarības un vēlme dot savai meitai normālu ģimeni. Tā ir savdabīga mācība. Atgādinājums, ka dabiskus instinktus nav iespējams mainīt.

Visdārgākā lieta, kas man pieder, ir mana tēva balss ieraksts lentē. Viņš man skaita priekšā reizrēķinu, lai es to iemācītos, atkārtojot kā papagailis. «Vienreiz divi ir divi. Divreiz divi ir četri. Trisreiz divi ir seši...»

Tā es to atceros vēl šodien, kaut gan man jāskaita no sākuma, lai tiktu līdz vajadzīgajam reizinājumam. Matemātika nekad nav bijusi mana stiprā puse.

Man ir maz tēta fotogrāfiju, jo viņš vienmēr bija tas, kurš fotografē. Tieši tāpat ir arī ar filmām. Graudainos, melnbaltos attēlos, kas aiz vecuma kļuvuši plankumaini, esmu redzama spēlējoties gan dārzā, gan pludmalē. Tāda maza jaunkundzīte, kas mētā savas peļastes un kautrīgi uzsmaida kamerai.

Velākos gados uzņemtajās filmās detaļas mainās. Bērni izauguši lielāki, viņi ir citādi ģērbti, telpu interjers mainījies, un uz dzimšanas dienu kūkām sveču ir vairāk. Kaut arī tētis nav redzams, viņa klātbūtne visur ir jūtama. Ģimenes neredzamā sirds.

Pietiek tikai paskatīties, kā es reaģēju uz viņa teikto vai jautāto, lai pārliccinātos, ka tā tas ir. Viņš bija manas pasaules centrs.

Pēdējā laikā man par to daudz bijis jādomā. Pētu savu ciltskoku un šķirstu fotogrāfiju albumus. Iespējams, ka tas ir gluži dabiski.

Daudzējādā ziņā arī šī grāmata ir tā paša procesa daļa. Kādreiz domāju, ka savu autobiogrāfiju rakstīšu tad, kad būšu veca un sirma. Bet tagad šķiet, ka jāpasteidzas, jo daudz kas varētu aizmirsties. Ja tētis būtu zinājis, kas ar viņu notiks, varbūt viņš būtu atstājis man ko vairāk, ne tikai šo vienu lenti.

Bet nu esmu aizsteigusies pārāk tālu uz priekšu. Mums jāatgriežas pašā sākumā – 1962. gada 5. septembrī Redingas Kara slimnīcas gaiteni, kur Patrīcija Edvardsas kundze gaidīja pati savas pirmdzimtās ierašanos. Arī viņas komandā bija tikai sievietes.

Desmitā nodaļa

Dažas nākamās nedēļas niku mamma dzīvokli un apciemoju draugus. Kaut arī ģimeniskās saites mums bija ļoti ciešas, neviens no radiem nespēja izprast manu zaudējuma sajūtu. Man nebija ne jausmas, ko darīt tālāk. Vienīgais, ko zināju pavisam skaidri – es gribēju vēlreiz piedalīties burājumā apkārt zemeslodei.

Līdz nākamajam Vitbredam vēl jāgaida četri gadi. Bet šoreiz es nevēlējos visu laiku pavadīt zem «deķa», vergojot pie gāzes pavarda. Gribēju burāt un savu reizi stāvēt sardzē. Taču sapratu, ka man kā sievietei atkal būs problēmas, jo burāšanas sportu bija uzurpējuši vīrieši. Kāpēc meitenes neizrādīja par to lielāku interesi? Skaidrs, ka ar burāšanu aizrāvās ne viena vien sieviete, taču sacīkstēs viņas nebija redzamas.

Manās smadzenēs sāka veidoties idejas aizmetnis. Tas ne mirkli ne deva man mieru. Vai apkalpe, kas sastāvētu tikai no sievietēm vien, varētu startēt nākamajā Vitbredā? Vai tā varētu būt ista komanda, tāda kā *Privateer* apkalpe?

Devos vizītē pie admirāļa Čārlza Viljamsa, Vitbreda sacīkšu komitejas priekšsēdētāja.

– Ko jūs teiktu, ja es pavēstītu, ka vēlos pieteikt apkalpi, kurā ir tikai sievietes?

– Es dotu padomu iet mājās un visu kārtīgi apdomāt.

– Bet likuma, kas to aizliegta, nav?

– Nē.

– Es apsveru iespēju veidot šādu projektu.

Viņa seja savilkās sājā smaidā, taču tajā nebija augstprātīgas pārākuma izteiksmes. – Redzu, Treisij, ka apņēmības tev netrūkst. Ej un ap-runājies ar cilvēkiem, kuri ir strādājuši ar Vitbreda projektiem. Paklausies, ko tie saka.

DESMITĀ NODAĻA

Es sekoju viņa padomam. Vispirms devos pie Patrika. Mēs vēl arvien pa laikam tikāmies, un es zināju, ka viņa atbilde būs godīga, pat ja nāktos būt nežēligam. Patriks ir angļu burāšanas sporta Biglss. No viņa būtu varējies iznākt elegants jūras virsnieks, un dažkārt viņu tāpēc pakīrcina, taču visi viņu mil.

Es klāstīju savu ideju, pati pauzdama tai neticību, jo sagaidīju, ka viņš nosauks mani par jukušu. Taču viņš – gluži pretēji – to atbalstīja.

– Kāpēc gan nepamēģināt? – viņš teica.

– Tāpēc, ka es pat nezinu, kā sākt.

– Tu jau vienreiz piedalījies sacīkstēs. Tev ir kontakti. Tu zini, ko tās prasa.

– Man ir divdesmit trīs gadi. Kurš mani klausīsies? Kurš dos naudu?

– Tu neesi no tām meitenēm, kas netiek tālāk par jautāšanu, Treisij. Ir tikai viens veids, kā iegūt atbildes.

Pēc tam es izprašāju dažus puīšus no *Privateer*. Satikāmies krodzīnā «Vecais kuģis» Bērsldonā. Ja kāds par mani smiesies, atmetīšu visam ar roku, es nodomāju.

– Paklausieties, zēni, ko jūs teiktu, ja es paziņotu, ka taisos izveidot apkalpi tikai no sievietēm un piedalīties nākamajā Vitbredā?

Iestājās klusums, un viņi saskatījās. Tad Heigars sacīja: – Nu, ja kāda sieviete to izdarīs, tad tā būsī tu. – Pārējie izteicās līdzīgi. Nevienam nebija ne jausmas, cik ļoti viss projekts bija atkarīgs no viņu reakcijas.

Mammai par to pastāstīju, kad abas sēdējām viņas virtuvē un dzērām tēju. Viņa nekad nebija par mani baidījusies, jo nezināja, cik liels ir risks šādās sacīkstēs.

– Nākamās sacensības būs pēc četriem gadiem, – es teicu. – Gribu savākt naudu un uzbūvēt jaunu jahtu. Tad izveidošu apkalpi un veselu gadu trenēsimies.

No sākuma mamma nekā neteica. Viņa skatījās savā tējas tasē, it kā tur būtu rodama atbilde. – Tu, Treisij, nevienai lietai nespēj ilgi pieķerties. Kāpēc tu domā, ka četrus gadus spēsi ar to nodarboties?

Man nebija ko teikt. Iespējams, ka viņai bija taisnība.

Kad šaubas jau draudēja gūt virsroku, mamma piebilda: – Tev ir pārsteidzošs gribasspēks, Treisij. Ja tu sevi disciplinēsi un iesākto nepametīsi pusceļā, tev varētu būt fantastiski panākumi.

Man daudz ko vajadzēja pārdomāt. Pat ja es savu nodomu nemaiņītu, kā gan divdesmit trīs gadus veca persona, kas līdz šim tikai klaiņojusi pa jūrām un tālāk par koka pienākumiem nav tikusi, varēja cerēt uz atsaucību un atbalstu?

Man nebija tādas popularitātes kā Haroldam Kadmoram, Lorijam Smitam vai Robinam Noksam-Džonstonam. Un nebija arī pieredzes. Tāpēc ne brīdi nepieļāvu domu, ka es varētu būt kapteine. Sevi es redzēju kā vienu no apkalpes, labākajā gadījumā – stūrmani.

Vitbreda laikā no visām apstāšanās vietām biju rakstījusi un reizēm arī zvanījusi karalim Huseinam. Viņš ar interesi sekoja manam ceļam un pēc atgriešanās mājās aicināja pie sevis.

Kad no jauna satikāmies viņa Kensingtonas mājā, ilgi apspriedām manus jaunus plānus.

- Tev tas jāizdara, - viņš teica. - Tā ir fantastiska ideja.
- Bet neesmu droša, ka man izdosies.
- Protams, ka izdosies, bet tev jābūt kapteinim.
- Man nav nekādas pieredzes.
- Katram vienreiz jāsāk. Sacikstēs tu piedalījies. Tagad tu sameklēsi naudu un uzbūvēsi laivu. Nevienš cits nebūs labāks par tevi. Šis ir tavs projekts. Tev jābūt kapteinim.

Visvairāk mani biedēja naudas jautājums. Pat pie virtuves galda izdarītie aptuvenie aprēķini jau sasniedza 1,8 miljonus mārciņu. Puse no šīs summas aizies par laivas projektu un būvi. Tas šķita gandrīz prātam netverami, jo man pie dvēseles nekad nav bijis vairāk par dažiem tūkstošiem.

Nedēļu vēlāk sēdēju Hamblas krastmalā ar laivu būvētāju Sidu Džeimsu un apspriedu būves izmaksas. Sids mani iepazīstināja ar savu draugu Hovardu Gibonsu, kurš tikai sēdēja un klausījās. No krasta mēs pārcēlāmies uz krodziņu «Kuģis», un Sids visiem pasūtīja dzērienus.

Hovardam bija lielas, kuplas ūsas un skaista, spēkpilna seja. Kaut arī viņam bija tikai nedaudz pāri trīsdesmit, mati laikam sākuši izkrist jau pasen. Viņš pats gandrīz neko neteica, tikai uzvedināja uz jauniem jautājumiem. Redzēdams manu aizrautību, viņš arvien vairāk ieinteresējās par detaļām. Hovards bija strādājis par sporta žurnālistu kādā dienviņu krasta avīzē. Tad kāds draugs pajautājis, vai viņš nevarētu aizdzīt jahtu uz Karību jūru. Ar to pašu Hovarda liktenis bijis izšķirts. Viņš aizsūtījis pastkarti avīzei un pametis darbu.

Kopš tā laika viņš ļāvies dzīves straumei. Tāpat kā es viņš meklējis kaut ko, ar ko varētu isti aizrauties. Sids pastāstījis viņam par maniem Vitbreda plāniem, un šis pārdrošais un vēl nebijušais projekts piesaistījis viņa uzmanību.

- Tev vajadzīgs kāds, kas nodarbotos ar reklāmbiznesu un palīdzētu atrast sponsorus.

- Jā.
- Es varu to darīt.

Man nevajadzēja jautāt – kāpēc. Atbildi izlasīju viņa acīs. Hovards ar šo ideju bija aizrāvis tikpat stipri kā es. Savu darbu viņš pārkārtoja tā, lai vienu dienu nedēļā varētu veltīt mūsu projektam.

Gandrīz sešus gadus visa mana mantība satilpa vienā saritināmā ceļojumu somā, un man reti bija vairāk par dažiem sporta krekliem, sarongu un pāri džinsu. Tagad man vajadzēja kaut kur apmesties uz pastāvīgu dzīvi. Izvēlējos Hamblu le Raisu un apsvēru iespējas irēt māju. Tad mamma nāca klajā ar pamatīgu pārsteigumu. Tēvs bija noguldījis bankā naudu, kuru mēs ar Trevoru varējām saņemt pēc pilngadības iegūšanas. Šī nauda tagad bija manā rīcībā.

1986. gada augustā es ievācos modernā četru guļamistabu mājā Hamblas Manorkorta rajonā. Bez šīs mājas sienām man piederēja tikai tējkanna, televizors un papīrgrozs.

Pirmajā dienā ieradās Hovards ar rakstammašīnu un galdu. Krēsla nebija, tāpēc viņam sēdēt vajadzēja uz otrādi apgāzta papīrgroza. Un darbs sākās – rakstijām vēstules preču piegādātājiem un veidojām to firmu sarakstus, kurām varētu lūgt sponsorēt mūsu projektu.

Vēl arvien nebiju simtprocentīgi pārliecināta, ka gribu to darīt. Vai tas man būs pa kaulam? Vai pie pirmās neveiksmes nemetišu plinti krūmos un nelaidīšos lapās?

Hovardam bija ne tikai spējas pārliecināt otru, bet arī bieža piezīmju grāmatiņa ar noderīgu cilvēku adresēm. Viņš vienmēr pazina kādu, kurš pazina kādu citu, kurš zināja, kas darāms. Divaini, jo parasti es šādiem cilvēkiem neuzticos. Man šķiet, ka tie saka vienu, bet domā kaut ko citu. Ar Hovardu bija citādi. Man viņš patika no paša pirmā brīža. Viņš ne mirkli nešaubījās par projekta panākumiem un ne brīdi nezaudēja ticību man. Es nīru dziļos ūdeņos un peldēju pret straumi, bet viņš bija klints, pie kuras es vienmēr varēju pieķerties, kad zuda spēki vai māca grūtsirdība.

Pirmajā dienā improvizējam nelielu mājas iesvētīšanas ceremoniju. Hovards bija atnesis pudeli vīna, bet man nebija korķviļķa, tāpēc devos pie kaimiņiem to aizņemt.

Mans kaimiņš bija garš, slaidis un pārsteidzoši izskatīgs. Pacēlu gaisā pudeli. – Sveicināti! Mani sauc Treisija, esmu jūsu jaunā kaimiņiene. Vai jums nebūtu korķviļķa?

Viņu sauca Saimons Lorenss, un viņš strādāja firmā, kura bija uzcēlusi daudzas no šā rajona mājām.

- Mums tādas mazas iesvētības, – es teicu. – Varbūt pievienosities?
- Ar lielāko prieku.
- Nu, tad labāk paņemiet līdzī glāzi ...un krēslu.

Saimons smējās un sekoja man. Pārējie nevarēja vien beigt zirgoties. – Cik raksturīgi Treisijai! Viņa aiziet pēc korķviļķa un atgriežas ar vīrieti.

Saimons pierada pie tā, ka pastāvīgi no viņa kaut ko aizņem. Kļūvām labi draugi, un galu galā viņš bija pirmais, kurš man aizdeva 2000 mārciņu projekta uzsākšanai. Tas nozīmēja, ka varam nopirkt krēslu birojam un sākt vēstuļu izsūtīšanu.

Septembrī aizlidoju uz Austrāliju. Patriks mani uzaicināja uz Frimantlu noskatīties pārbaudes burājumus Amerikas Kausam. Viņš un Pols Standbridžs burāja ar *White Crusader*, angļu jahtu, kuras kapteinis bija Harolds Kadmors.

Sajūta bija līdzīga kā apstāšanās vietās starp Vitbreda posmiem, tāpēc ka pazinu tik daudzus puīšus, kas pārstāvēja dažādas zemes. Bija arī tādas leģendāras personības kā Deniss Konors un Lorijs Smits.

Vērojot komandas darbā, man bija iespēja mācīties un uzzināt, kā tiek veidoti dažādie projekti. Amerikas Kausa pēc nozīmības bija pielīdzināms Pirmās Formulas sacensībām. Salīdzinājumā ar to Vitbreds vairāk līdzinājās garo distanču rallijam. Plānošana un sagatavošanās pārsteidza ar savu pamatīgumu. Nemaz jau nerunājot par to, ka katram bija pa divām jahtām ar visām nepieciešamajām rezervēm, krastā viņiem strādāja lielas atbalsta komandas. Trenējoties un noņemoties ar laivu, tika aizvadīti vairāki mēneši, bet pašu sacensību garums bija mērāms vien stundās.

Ar interesi vēroju sporta pasaules hierarhiju. Tādi kā Harolds Kadmors bija ne tikai kapteinis vien, viņi bija arī projekta centrālās figūras, ap kurām grupējās sponsori. Līdz ar to viņu pienākumi neaprobežojās

ar burāšanu vien. Viņu ziņā bija kontakti ar masu medijiem un dažādas saistības, sacensību saviesīgā daļa, komandu sanāksmes un līgumu parakstīšana.

Tam visam būtu vajadzējis mani atbaidīt, taču es atgriezos no Austrālijas ar vēl stingrāku apņēmību. Jautājums par to, vai būšu kapteine, pagaidām palika atklāts, tam vēl bija laiks. Vispirms vajadzēja izstrādāt budžetu un sākt naudas meklējumus.

Patriks bija piedāvājis izgatavot laivas projektu. No sākuma runājām par vismodernāko *maxi* jahtu, kas varētu cīnīties par uzvaru absolūtā vērtējumā. Tad sāku šaubīties, vai sieviešu apkalpe spēs tikt galā ar tik lielu jahtu un turēt līdzī vīriem. Varbūt, kā mēdz teikt, vispirms jāiemācās staigāt un tikai tad skriet.

Hovards bija izveidojis projekta pamatstruktūru, kā arī sastādījis vissteidzamāko uzdevumu sarakstu. Pirmais tajā bija – dot projektam nosaukumu. Nākamais – gādāt par laivu. Ne mazāk svarīgi bija arī sameklēt apkalpi. Vai pasaulē atradīsies pietiekami liels skaits burātāju-sieviešu, kas varētu piedalīties sacīkstēs? Vai viņas gribēs to darīt?

Biju cerējusi, ka Patriks uzņemsies projekta menedžera pienākumus, bet viņš bija pārāk aizņemts ar Amerikas Kausu. Hovards uzvēla sev plecos arvien lielāku atbildības nastu un pamazām uzņēmās arī šo lomu. Viņš uzskatīja, ka reklāma neradīšot nekādas problēmas. Tikai no sievietēm sastāvoša apkalpe esot kaut kas pilnīgi jauns, tāpēc bez grūtībām atradīšot ceļu uz avižu virsrakstiem. Nolēmām pirmo oficiālo paziņojumu dot septembra sākumā Sauthemptonas starptautiskās jahtu skates laikā. Nedrīkstējām savu piedalīšanos Vitbredā pasniegt kā varbūtību. No paša sākuma vajadzēja izturēties un runāt tā, it kā par mūsu līdzdalību tajā nebūtu nekādu šaubu.

Kādam Hovarda draugam piederēja restorāns iepretim jahtu skates vietai. Viņš bija ar mieru, ka izmantojam to preses konferencei, un mēs sagatavojām materiālus žurnālistiem. Nevarēdami izdomāt neko labāku, palikām pie diezgan smagnējā nosaukuma «Pirmā sieviešu apkalpes spēku pārbaude Vitbredā».

Restorānā ieradās desmitiem reportieru. Televīzijas prožektoru žilbināja man acis, un priekšā visu galdu aizņēma mikrofoni. Sēdēju blakus Hovardam un biju šausmīgi uztraukusies.

Kad pienāca mana kārta runāt, es kaut kā izklāstīju projekta detaļas. Par prezentācijām man vēl daudz vajadzēja mācīties. Maz bija

to žurnālistu, kuriem šis paziņojums šķitis nozīmīgs. Rakstos, kas pēc tam parādījās, dominēja zobgalības. Īens Vulbridžs no *Daily Mail* uzrakstīja vienīgo pozitīvo vērtējumu, pieļaujot, ka iecerētais mums varētu izdoties.

Hovards ķērās pie sponsoriem domātas vēstules sacerēšanas un pētīja sarakstus ar firmu nosaukumiem un adresēm. Es pa to laiku apkopāju padomus un dažādu informāciju. Aprakstīto papīru blāķis bija tik apjomīgs, ka būtu derējis par sliekšni Sv. Pāvila katedrālei. Tajā bija ietverts viss, ko mēs zinājām par sacensībām – maršruts, budžets, treniņi, sagatavošanās, reklāma, utt. Diemžēl informācijas tur bija tik daudz, ka galvenā doma noslika sikumos. Daudzu firmu bossi to gluži vienkārši ignorēja.

Atteikuma vēstules parasti bija pieklājīgas, ko ne vienmēr varēja teikt par sarunu toni. Kādā lielā rūpniecības uzņēmumā mani pieņēma pats rīkotājdirektors. Parasti mēs netikām tālāk par administrācijas zemāko līmeni. Pusmūža vīrietis tradicionālajā uzvalkā un brillēs ar bieziem stikliem pārliecās pār sēžu telpas galdu un sacīja: – Edvardas jaun kundze, es negribu būt rupjš, bet doma, ka divpadsmit tādas dāmas kā mana sieva burā apkārt pasaulei, ir tik šausminoša, ka es gluži vienkārši atsakos to apspriest.

Hovardam vajadzēja sagrābt mani aiz žaketes, lai es nemestos šim tipam pie rīkles.

Tamlīdzīgu sarunu bija daudz, un es ne vienmēr spēju noslēpt dusmas par iedomību un noliedzošo attieksmi. – Beidz visiem uzbrukt, – mēdza teikt Hovards. – Katram ir tiesības uz savu viedokli. Mūsu mērķis ir viņus pārliecināt. Bet, ja mūs neuzklausa, mēs ejam tālāk.

Es zināju, ka viņam taisnība, taču mēli novaldīt bija grūti. Dažu vīriešu attieksme pret sievietēm bija klaji diskriminējoša, un viņi nespēja slēpt savu nepatiku, kad nācās risināt kādu jautājumu ar sievieti. Jau no paša sākuma biju nolēmusi, ka sievietes apkalpe nebūs vīriešu apkalpes analogs. Mums jābūt tādām, kā esam – jaukām meitenēm, kas gatavojas burāt apkārt pasaulei.

Bija brīži, kad sāku šaubīties, vai šī filozofija ir istenojama dzīvē. Nevienam negribēja saistīties ar projektu, kurā «jaukas meitenes» varētu nonākt sabiedrības uzmanības centrā kāda negadījuma sakarā. Atkal un atkal dzirdēju vienu un to pašu: – Un ja nu kāda aizies bojā? To vis

nesauksi par labu reklāmu. – Diemžēl nebija iespējams pierādīt, ka tā nenotiks. Mēs bijām pionieres.

Ka naudu atrast nebūs viegli, sapratu jau sākumā, taču nebiju gatava tik niknai opozīcijai. Daudzi cilvēki mūsu ideju atbalstīja, bet sponsorēt neviens nepieteicās. Tajā pašā laikā uz mūsu biroju ceļoja simtiem vēstuļu ar pieteikumiem un dzīves aprakstiem no visas pasaules.

Taču par spīti šiem pozitīvajiem impulsiem man neizdevās atspēkot uzskatu, ka sievietes nav spējīgas izturēt Vitbredu. Divainā kārtā tas nebija profesionālu burātāju viedoklis. Viņi pa lielākajai daļai pauda atbalstu. Taču gadījās arī izņēmumi. Īpaši palicis atmiņā viens – slavens kapteinis no diķa otras puses – kurš, maigākus izteiksmes līdzekļus nemeklēdams, skaidri pateica, ko domā par manu plānu.

Kauzas regates laikā es stāvēju ārpusē pie alus teltīm, kad viņš nāca no doka. Mūs iepazīstināja: – Ši ir Treisija Edvardsa. Viņa nākamajā Vitbredā pirmo reizi piedalīsies ar sievietes apkalpi.

Leģendārais burātājs, uz mani pat lāga nepaskatījies, teica: – Ko tu gribi pierādīt? Tu viņas visas iedzīsi nāvē. Nevajag būt tādai egoistei. – Tad viņš apcirtās uz papēža un aizsoļoja prom.

Man tas bija plīķis sejā. Varbūt viņam taisnība. Patiešām – kur gan man prāts – vest sievietes sev līdz apkārt pasaulei!

Katru reizi, kad zaudēju drosmi, Hovards prata visu atkal nostādīt savā vietā. Gandrīz nejauši man bija izdevies sapulcēt ap sevi cilvēkus, kuri ticēja manam sapnim. Katrs bija speciālists savā jomā, un katrs meklēja savai dzīvei papildījumu. Man nebija naudas, lai viņiem maksātu. Mēs paļāvāmies uz draugu draugiem, kas varētu kaut kā palīdzēt vai aizdot dažus simtus mārciņu.

Kādu vakaru bariņš mūsējo pēc pusdienām sēdēja un dzēra vīnu.

– Kā nosauksim savu projektu? – es jautāju. – Vajadzīgs nosaukums, kas piesaista uzmanību.

Hovards piebilda: – Un tam jābūt tādām, kas neatbaida sponsorus, kuri vēlētos to aizstāt ar savas firmas nosaukumu.

Acis mums kļuva arvien raibākas. Nils Čestons, kurš uz jahtas *Drum* pārzināja buras, sāka domāt balsi. – Kā būtu, ja mēs to nosauktu par *Maiden, Great Britain?* Iznāk arī vārdu spēle – *Made in Great Britain**.

* *Maiden* – meitene, jaunava; *made in Great Britain* – izgatavots Lielbritānijā. (Tulk. piez.)

Visiem iepletās mutes. Tā bija spoža ideja! Ģeniāla! Nils izskatījās pavisam apmulsis. No kurienes tā radusies?

Vārdu nu projekts bija dabūjis. Kāds Hovarda draugs, Kits Vebs, izveidoja lielisku logo – virs vārdiem *Maiden Great Britain* bija redzama nāra laivā. Lai dotu projektam korporatīvu statusu, mēs nodibinājām firmu ar tādu pašu nosaukumu. Lidz šim visa nauda, ko saņēmām, bija ziedojumi labdarīgam mērķim. Tagad tā veidos oficiālu fondu.

Paplašinājās arī krasta komanda. Tai pievienojās Fiona Edžkomba un Sāra Džeina Ingrema. Hovards abas sauca par trakajām blondinēm un ne gluži bez iemesla. Abas bija skaistas, enerģiskas un talantīgas. Fiona sāka pētīt, kā vadāma firma ar ierobežotu atbildību, bet Sāra Džeina kļuva par Hovarda labo roku. Abas strādāja daudz vairāk nekā varēju gaidīt, un mūsu četrinieks, Hovardu ieskaitot, kļuva nešķirams.

Kad projekts ieguva skaidrāku apveidu, es nonācu pie savāda atklājuma. Konstatēju, ka man piemīt spējas organizēt un vadīt cilvēkus. Mani interesēja pat visvienkāršākie un garlaicīgākie fakti un pienākumi. Pēkšņi es vairs nealku pēc burāšanas vien. Mani bija aizrāvusi ideja izveidot kaut ko lielāku un nozīmīgāku un izdarīt to nevainojami.

1987. gada sākumā šķita, ka mūsu lūgšanas sāk piepildīties. Kāda finansiālu pakalpojumu firma apsolīja piešķirt mums 250 000 mārciņas projekta aizsākšanai. Plānojām nākt klajā ar plašu paziņojumu Ērlzkorta skatē Londonā. Vienlaikus gribējām arī paziņot, ka mūsu jahtu projektēs Tonijs Kastro, izcilais konstruktors no Hamblas.

Šis nu bija tik ļoti nepieciešamais izrāviens. Kad pasaule redzēs, cik lielu uzmanību mums pievērs mediji, firmas plēsīsies savā starpā, lai tikai varētu mūs sponsorēt.

Laivu skates priekšvakarā ligumi vēl arvien nebija parakstīti. Taču firma gribēja, lai nevilcināties un nosaucam viņus kā sponsorus. Un tad es aptvēru, ka esam piemulķoti. Viņiem nebija ne prātā dot mums naudu. Firma vēlējās plašu reklāmas kampaņu par baltu velti.

Preses konferencē es uzkāpu uz krēsla un ar rūgtumu paziņoju, ka «sponsori» mūs iegāzuši. Tas bija naivs dusmu izplūdums. Vēlāk Čārlzs Viljamss, Vitbreda komitejas priekšsēdētājs, paaicināja mani sāņus un deva padomu: – Treisij, ja tu neiemācīsies slēpt savu vilšanos, tu neko neparāksi.

No mākoņiem biju nokritis uz zemes un sāpīgi sadauzījies. Skaties pasaulē ar vaļējām acīm, Treisij, lielais bizness un godīga spēle

ir nesavienojami jēdzieni. Čārlzs un Hovards centās man palīdzēt. Viņi pamācīja, kā reaģēt uz agresīvu iztaujāšanu un sieviešu diskriminācijas izpausmēm. Lai cik pazemota un apkaunota es justos, vajadzēja smaidīt un censties pārliecināt cilvēkus par savu taisnību.

Par labu mums nenāca arī pieklusums presē. Nevarējām piedāvāt avižniekiem nekādus jaunus faktus. Nebija ne jahtas, ne naudas tās būvei. Burātāju laikraksti atturējās no komentāriem parliecībā, ka drīz vajadzēs rakstīt nekrologu.

Senākā Treisija Edvardsa šādā situācijā būtu padevusies. Taču es tagad pirmo reizi mūžā atklāju, ka būt nežēlīgam ir tikpat svarīgi, kā būt godkārīgam un apzināties savu mērķi. Jau skolas laikā šī patiesība brīžiem gluži neapzināti bija mani vadījusi, ļaujot turēties soli priekšā saviem mocītājiem. Tagad mērogi bija citi. Un es kļuvu mērķtiecīgāka nekā jebkad agrāk. Projekts man vairs nenozīmēja tikai burāšanu. Tas nozīmēja pabeigt kaut ko iesāktu, un man tas bija pilnīgi jauns jēdziens.

Mūsu komandai visu laiku piebiedrojās jauni ļaudis, kas strādāja bez maksas un bieži vien gulēja manā mājā uz grīdas. Tie bija jūras klaidoņi un meitenes, kas cerēja iekļūt apkalpē, tāpēc pieteicās aizlimēt aploknes vai dežurēt pie telefona. Paskatoties apkārt, es ik reizi izjutu pazemību. Taču tas deva man arī pašpaļāvību un varenu ticību saviem spēkiem.

Arī mani varoņi – burātāji Pīters Bleiks un Robins Nokss-Džonstons – atbalstīja manu projektu. Kad intervijās tiem uzdeva jautājumus, atbildes skanēja aptuveni tā: «Nu protams, ka viņas to var.» Tie bija leģendāri burātāji, kurus es tikpat kā nepazinu, taču viņi man ticēja. Es nedrīkstēju viņus pievilt. Tāpat kā karali Huseinu. Es negribēju sagādāt viņam vilšanos. Uz mani likto cerību nasta kļuva arvien smagāka, taču tā nevis biedēja mani, bet darija vēl apņēmīgāku. Izjutu nekad agrāk nepazītu lepnumu. Atklāti runājot, līdz šim uz mani ne vienmēr varēja paļauties. Šoreiz būs citādi. Šoreiz man jāuzvar.

1987. gada februāri Vitbreda organizatori sarīkoja pusdienas princip Endrū un Jorkas hercogienei. Princis bija piekritis pasniegt balvas nākamo sacensību uzvarētājiem.

Arī mēs ar Pīteru Bleiku bijām uzaicināti, un es sēdēju blakus hercogienei. Viņa dzīvi interesējās par mūsu projektu un uzdeva daudzus jautājumus. Un man dzima ideja. Klusākā brīdī griezās pie virsnieka,

kurš viņu pavadīja. – Mums gan jahtas vēl nav, bet, kā jūs domājat, vai hercogiene būtu ar mieru to iesvētīt?

– Labāk pajautāriet to viņai pašai.

Tā arī dariju. Kad pusdienas beidzās, viņa pienāca atvadīties. – Ceru, ka neņemsiet ļaunā manu uzdriktēšanos, – es teicu, – bet es ļoti priecātos, ja jūs piekristu iesvētīt mūsu laivu, kad tā būs gatava.

– Es jau domāju, ka nesagaidīšu šo uzaicinājumu, – viņa atbildēja, atplaukdama sev tik raksturīgajā smaidā.

Dažu cilvēku augstsirdība mani patiesi pārsteidza. Henrijs Strezeleckis bija poļu imigrants, kurš Anglijā ieradies pēc kara un smagā darbā kļuvis par veiksmīgu biznesmeni. Viņam piederēja firma *Henri Lloyd*, kas ražo hidrotērpus burātājiem, un Sauthemptonas laivu skatē viņš mums piedāvāja daļu sava stenda.

Kāds cits draugs apdrukāja lielu blāķi bokseršortu ar mūsu logo. Vēl kāds to pašu izdarīja ar baloniem un saražoja arī nozīmites. Kāds ceļojumu aģents ļāva mums izlozēt apmaksātas brīvdienas Grieķijā. Vietējais krodziņš ielūdza visus uz izlozi un precīgā notikuma nosvinēšanu.

Es pat naivi sāku domāt, ka šādā veidā mēs varētu tikt pie naudas. Bet īstenībā mums bija vajadzīgi simtiem tūkstoši mārciņu, nevis tikai viens vai divi tūkstoši.

Katru reizi, kad informācija par projektu izskanēja masu medijos, mēs saņēmām jaunus pieteikumus no burātājiem. Fiona ar tiem iepazīnās un sarunāja intervijas ar vairāk pieredzējušām.

Jau no paša sākuma zināju, ka ar pieredzi mums būs bēdīgi. Vienīgās sievietes ar pieredzi garajās distancēs bija francūzietes, bet būtu maldīgi cerēt, ka viņas vēlēšies burāt ar tādu kā es. Mums vajadzēs veidot apkalpi no amatierēm un kopā mācīties burāt. Ar to, ka būsīm pirmā sieviešu apkalpe Vitbredā, vēl nebija diezgan. Šī ideja ātri vien tika atmesta. Nav jēgas mirtk ūdeni, paciest aukstumu un neērtības, ja negrib cīnīties par uzvaru.

Man bija vajadzīgas apņēmīgas meitenes ar spēju piemēroties. Ir gadījies atrasties uz jahtas, kur ļaudis savā starpā nesatiek, un tas ir briesmīgi. Tad par uzvaru nav ko domāt. Mums vajadzīga komanda,

kurā katrs ir spējīgs domāt un pieņemt lēmumus, kā arī spēlēt komandā, kad tas vajadzīgs. Otrs nosacījums ir teicama humora izjūta.

Pa šo laiku apkalpes kodolu jau biju izvēlējusies. Tas bija svarīgi, jo rādīja žurnālistiem un varbūtējiem sponsoriem, ka neesmu šajā pasākumā viena. Mēs bijām komanda.

Mans tuvākais kaimiņš Saimons Lorens vēroja notiekošo no droša attāluma. Viņš nebija burātājs un par jahtām zināja maz. Man tas patika. Laiku pa laikam man vajadzēja parunāties ar kādu normālu cilvēku par tēmām, kam nav sakara ar mūsu projektu.

Mīlestība man parasti uzkrīt kā sniegs uz galvas. Šoreiz tas bija Saimons. Šim jūtām nevajadzētu dot racionālu skaidrojumu, bet Saimons man nozīmēja mieru un stabilitāti – īpašības, kuru manai dzīvei trūka. Es dzīvoju vētrā, un viņš bija kā droša osta. Šoreiz es apzināti centos bremsēt mūsu attiecības. Parasti iemiloties kaislibā kvēloju kā uguni. Nelaime tikai tā, ka, ugunij izplēnot, sākas atsalums arī attiecībās. Šoreiz mīlestība bija izaugusi no draudzības.

Saimons ļoti atšķirās no maniem agrākajiem draugiem. Vispirms, viņš nebija burātājs. Viņš bija arī džentlmenis, kas nozīmēja soli pareizajā virzienā. Kaut arī viņš bija par mani dažus gadus jaunāks, tas nelikās svarīgi. Mēs kopā jutāmies ārkārtīgi labi. Kaut arī Saimons izskatījās tā, it kā nevarētu mušu no deguna nodzīt, asuma viņam netrūka. Mēs daudz smējām un viens otra īpatnības respektējām.

Mammai Saimons patika, bet viņa domāja, ka man būtu vajadzīgs cilvēks ar spēcīgāku raksturu. Viņš bija pārāk maigs. Mamma mani labi pazina un zināja, ka man ir tendence valdīt pār cilvēkiem, ja viņi to pieļauj. Tāpēc ļoti centos attiecībās ar Saimonu šo īpašību nomākt. Es nevēlējos viņu zaudēt.

Viņš man uzdāvināja rotveilera kucēnu, kuru nosaucu par Panču. Drīz vien uz biroja durvīm parādījās uzraksts: SUNS NEKOŽ, UZMANĪTIES NO SAIMNIECES.

1987. gada gaitā projekts pamazām kliboja uz priekšu, uzkrājot pārādus. Visus sapņus par laivas būvi nācās atstāt. Tam vairs nebija laika. Kad banka atteicās mūs turpmāk kreditēt, aizņēmos naudu, iekļājot māju.

Neviens no mums, izņemot dažus apkalpes locekļus, nesaņēma algu. Dievs vien zina, kā izdzīvoja Hovards. Mēs joprojām strādājām, meklējami sponsorus. Bet visas atbildes, ko saņēmām, bija vienādas.

Mamma, kura no Pērlijas bija pārcēlusies uz Hamblu, kļuva man par lielisku atbalstu un padomdevēju. Kad cietu no stresa, varēju aprunāties ar viņu par ikdienišķām lietām. Viņai bija gluži vai pārdabiska prasme sameklēt citātus – daudzus arī no Bībeles –, kas lieliski atbilda konkrētajam momentam un kurus viņa man piesūtīja pa pastu. Kad kārtējo reizi pienāca atteikums no jau gandrīz droša sponsora, es saņēmu no viņas vēstulīti ar rindām: «Kad aizveras durvis, kaut kur paveras logs.»

Kā gan viņa varēja zināt?

Mamma mani baroja, kad biju bez naudas, un informēja par notikumiem ģimenē, kad man nebija laika piezvanīt vai ierasties kādās svinībās. Kaut arī viņa nekad nesūdzējās, sadzīvot ar izkaisīto sklerozi noteikti bija ļoti grūti.

Šai sklerozei ir kādi četrdesmit paveidi, un daži saēd ķermeni ātrāk par citiem. Mammai tā progresēja lēni, bet postoši. Pēc katra neliela recidīva viņai kļuva nedaudz sliktāk nekā iepriekš. Tas varēja izpausties kā pirkstu tirpšana vai muskuļu raustišanās kaklā. Vēlāk viņa arvien biežāk zaudēja līdzsvara sajūtu, kas kādreizējai dejojājai bija īpaši nepatīkami.

Ikdienā viņa bija visietiepīgākā un uzņēmīgākā sieviete, kādu man nācies sastapt. Spēku viņa lielā mērā smēlās ticībā. Reliģija mūsu ģimenē netika klaji sludināta vai uzspiesta ar varu. Daudzus gadus pēc aiziešanas no ģimenes es par to vispār biju aizmirsusi. Bet tad, strādājot pie sava projekta, palēnām sāku par to atkal domāt. Pati nezinu, kas manī bija mainījies. Varbūt ieraudzīju, ko tā nozīmē mammai. Ja pēc visa tā, ko bija nācies pārdzīvot, viņa vēl spēja ticēt Dievam, to varēju arī es.

Kad pirmo reizi devos uz Grieķiju, mamma man uzdāvināja Viņa Svētības Normena Vincenta Pila grāmatu «Pozitīvas domāšanas spēks», kurā, kā jau tas viņai raksturīgi, bija atzīmētas vai pasvītrotas dažādas vietas. *Maiden* kampaņas laikā viņa man iedeva turpinājumu – «Pozitīvas dzīvošanas spēks». Acimredzot viņa juta, kad man nepieciešama palīdzība. Kopš tā laika šī grāmata vienmēr bijusi ar mani – visos manos ceļojumos apkārt pasaulei. Arī tagad es to vēl reizēm atveru,

kad nevaru izšķirties, ko darīt, vai meklēju uzmundrinājumu. Dažas vietas varu citēt no galvas:

Neapmierinošus apstākļus nevajag pasīvi pieņemt, bet prātā veidot tos tāds, kādiem tiem vajadzētu būt. Saglabājiet šo iztēles ainu. Izstrādājiet to visos sīkumos. Ticiet tai. Lūdziet par to Dievu. Darbojieties, lai to istenotu. Un jūs to istenosiet atbilstoši prātā izveidotajam tēlam, kura pamatā ir pozitīva domāšana.

Tieši tā es rīkojos. Ja gribu kaut ko sasniegt, iztēlojos to visos sīkumos. Kaut vai to, kā *Maiden* šķērso starta līniju vai kā nonāk pie finiša, protams, pirmā.

Vairāk nekā 350 britu firmas bija atteikušas mums atbalstu. Pa to laiku banka pamazām pārņēma manu māju.

Jau nedēļām es pusdienoju citu cilvēku mājās, jo nevarēju nopirkt pārtiku. Arī Saimons mani baroja, jo bija redzējis tukšos plauktus manā virtuvē.

Reizēm izbeidzās suņu barība Pančam, un es salasīju pa kabatām pēdējos pensus, lai nopirktu vienu kārbu. Kādā vakarā es iedevu viņam vienīgo, kas virtuvē bija atrodams – konservētas pupiņas. Tā nu bija viena no manām visu laiku neveiksmīgākajām idejām. Gāzi Pančs ražoja tādos apmēros, ka likās – tūlīt aizlidots kā raķete.

Vēl viena jauka epizode, kas palikusi atmiņā no šā nabadzības perioda, bija Fionas mēģinājums pārliecināt attiecīgo amatpersonu, ka par suņu barību samaksātais pievienotās vērtības nodoklis būtu atmaksājams. Viņa pusstundu asprātīgi pierādīja savu viedokli, taču vīrs nebija pārliecināms.

Ērlzkortas laivu skatē 1988. gada sākumā es beidzot sadūšojos ieminēties Hovardam par nepieciešamību operāciju izbeigt.

– Kad beidzot metisim mieru? – es viņam jautāju. – Kad atzīsīm, ka skrienam ar galvu sienā?

Arī Hovards vairs nespēja kā senāk katram tumšam mākonim saskatīt sudraba maliņu. – Aiz kokiem es vairs nevaru saskatīt mežu, –

viņš atzinās. – Esmu simtprocentīgi pārliecināts, ka varam piedalīties sacīkstēs un pat uzvarēt. Bet es neredzu, kā dabūt naudu.

- Tad ko lai darām?
- Mēs nevaram padoties.
- Un mēs nevaram šādā veidā turpināt. Varbūt mums vajadzētu uz laiku sašaurināt darbību.

Kaut arī tas bija sāpīgs lēmums, Hovards piekrita.

Nākamajā rītā es sapulcināju meitenes.

Bez Sāras Džeinas un Fionas apkalpes un krasta komandas kodolu veidoja Marija Kloda Kifere, Dženija Pokoka, Nensija Hila un Di Ingla.

Skatījos uz viņām un atcerējos, no kā visa viņas bija atsacījušās manis dēļ. Un nomāktības vietā pēkšņi jutu, ka spēki atgriežas.

– Šī ir tikai atkāpšanās uz laiku. Tās vēl nav beigas, – es sacīju. – Bet šobrīd es jums vairs nevaru maksāt. Un man jāļauj jums iet. Tiklīdz atradīsim spēcīgu sponsoru, mēs pulcēsimies no jauna.

Meitenes saprata. Dažas pat piedāvājās palikt un strādāt bez algas.

– Gan mēs atradīsim izeju, – es sacīju, būdama par to pilnīgi pārliecināta. – Mums tikai vajag vēl nedaudz laika.

Es pamodos divos naktī un piezvanīju Hovardam.

- Mums jāpērk laiva.
- Vai tu zini, cik ir pulkstenis?
- Jā. Piedod. Bet mums jāpērk laiva.
- Labi, es rit no rīta aizskriešu un nopirkšu.
- Es runāju nopietni.
- Ir divi naktī.
- Es iekļāšu māju, lai varam laivu nopirkt.

Viņš domāja, ka esmu galīgi nojūgusies.

– Cilvēki mums neticēs, kamēr nebūs redzējuši laivu, – es skaidroju. – Zīmējumi un rasējumi ir skaisti, bet tie nav reāli. Viņi vēlas redzēt kaut ko taustāmu. Mums vajadzīga laiva.

Apspriedos ar Robiju Kuku, draugu, kurš šad tad izpalīdzēja ar padomiem. Viņš sāka apklausīties pasaulē pēc piemērotas laivas. Nolēmu būt prātīga un ignorēt augstākās klases *maxi* jahtas, kuras ir daudz

grūtāk burājamās un šausmīgi dārgas. Mēs izvēlēsimies mazāku laivu un sacentisimies citā kategorijā.

Burātāju preses ciniķu reakcija bija tipiski skeptiska. Endrū Priss žurnālā *Yacht and Yachting* rakstīja: «Edvardsa mums stāsta, ka laivu Vitbredam nevis projektēsot un būvēsot, bet pirksot. Droši vien viņa to novietos mauriņā aiz sava loga... Dzivosim, redzēsim.

Robijs apskatīja vairākas agrākās Vitbreda jahtas, pirms nāca uz pēdām kādai, kas atradās Keiptaunā un saucās *Prestige*. 58 pēdas garā slūpjahta bija piedalījusies sacīkstēs 1981./82. gadā ar nosaukumu *Disque D'or III*.

Vēlreiz iekļājusī māju, es pēc nedēļas aizlidoju uz Keiptaunu. Ar taksometru aizbraucu līdz tirdzniecības ostas dokiem un sāku klist starp noliktavām, laipojot starp konteineriem un drezinām. Virs galvas šūpojās ceļamkrāni, un milzīgi kuģi un tankeri uz doka stāvošajam lika justies kā pundurim. Šī nu gan nevar būt istā vieta, es nodomāju.

Šurpu turpu steidzās melnie strādnieki zilos virsvalkos. Kurpes visiem bija par lielām un plakšķēja uz doka kā vaļīgas sandales. Es apturēju vienu no darbiniekiem, kurš saliecās deviņos likumos, lai ieskaitītos man sejā un sadzirdētu, ko saku. Parādīju viņam papīru, un viņš izstiepa roku noplukušās noliktavas virzienā. Gāju tālāk, likumodama starp pontoniem un dokiem. Ūdens virsmu klāja plāna naftas kārtiņa, kas saules apspīdētājās vietās veidoja varavīksnes.

Pēkšņi pie ārējā doka starp milzīgiem kuģiem pamanīju sīku jahtu, kas reiz bijusi balta, bet kuru tagad klāja putekļi un netirumi. No ilgas stāvēšanas korpuss jau bija apaudzis ar ūdenszālēm.

– Kāds greks, – es čukstēju, šādas totālas nolaidības sarūgtināta. Tai nebija nekāda attaisnojuma.

Laiva bija vai nu pamesta, vai norakstīta kā nederīga. Piesardzīgi kāpu uz klāja, baidīdamās, ka tas manu svaru var arī neizturēt, taču pamats bija stingrs un laiva tieši vajadzīgajā lielumā.

Nejautājiēt kāpēc, bet es to iemilēju no pirmā brīža. Varbūt jau paredzēju, kāda tā var kļūt, vai arī jutu tuvību ar laivu, kas tāpat kā es bija izturējusi vienu Vitbrodu un pelnījusi dalību vēl vienā.

Tā kā jahta *Prestige* bija no alumīnija, iespējas to pārveidot bija milzīgas. Korpusu varēja atvērt un atkal aizmetināt ciet, dodot mums iespēju pārbūvēt iekšieni un mainīt klāja izkārtojumu. Oglekļplasta laivu šādi pārveidot nav iespējams.

Noorganizēju jahtas apskati un sāku sarunas par cenu. Iepriekšējais sponsors *Prestige Kitchens* prasīja 150 000 mārciņu. Hovards man ieteica solīt 100 000, un beigās vienojāmies par 115 000.

Uzturoties Dienvidāfrikā, tikos ar dažiem puīšiem no *Atlantic Privateer*. Viņi negribēja ticēt, ka es savu ideju neesmu atmetusi un tagad pārku laivu.

- Ko tu neteiksi, izskatās, ka tu ar tām sacikstēm esi pamatīgi saindējusies, - jokoja Heigars.

- Tā liekas. Vai tu vēl arvien tici, ka varu to izdarīt?

- Protams. Kāpēc gan ne? Vienreiz tu jau to pierādīji.

Jahta nebija tādā stāvoklī, lai ar to burātu uz Angliju, tāpēc sameklēju Keiptaunā kuģu firmu un, izmantojot savu parasto taktiku - lišanu uz vēdera un lūgšanos, panācu krietnu cenas nolaidi.

Viņi piekrita novietot laivu virs dažiem konteineriem, kurus vajadzēja transportēt uz Angliju. Tiku cauri ar pāris tūkstošiem mārciņu. Tad aizlidoju mājās, lai gaidītu laivas ierašanos.

Burātāju pasaulē nav patiesāka sakāmā par to, ka - būt laivas īpašniekam nozīmē kaisīt naudu vējā. Taču es sapratu, ka man vajadzīgs simbols kā pierādījums tam, ka mūsu nodomi ir nopietni, ja vispār vēlos projektu istenot. Nu tādu biju ieguvusi.

Atgriezos mājās un visiem stāstīju, ka esmu nopirkusi lielisku laivu. Par tās stāvokli un bojājumiem pagaidām klusēju.

Tajā dienā, kad konteineru kuģis ienāca Sauthemptonā, mēs visi sapulcējāmies krastā, lai redzētu laivas izkraušanu. Mūsu komandas kodols jau atkal bija kopā - visi, izņemot Fionu, kura bija pieņēmusi izdevīgu darba piedāvājumu. Es viņai to neņēmu ļaunā, kaut arī man pietrūka viņas sabiedrības un apbrīnojamās izturības, glāzi cilājot.

Pirmajā brīdī nevarēju laivu saskatīt. Tā bija novietota uz klāja starp konteineriem. Tad ceļamkrāns pacēla to gaisā. Vēl arvien aplīpušu ar jūraszālēm, kas nu jau veidoja sausu, pelēcīgu garozu.

- Vai viņa nav skaista? - es nemitējos atkārtot.

Apkārts valdīja klusums.

- Mīlais Dievs, tā ir mūsu laiva! Vai tas nav lieliski? - es dejoju visiem pa vidu.

Klusums kļuva nomācošs.

Siksnās iekārtā laiva tika nolaista ūdenī. Kad parādījās klājs, redzēju, ka to klāj smalki, sarkani putekļi, kas laikam gan nākuši no

Sahāras, kamēr preču kuģis gājis gar Rietumāfrikas krastiem. Apkārt stāvošie sadrūma vēl vairāk. Ko gan es biju nopirkusi!

Kad korpuss nosēdās ūdenī, es uzrāpos uz klāja, pūlēdamās saglabāt optimismu. Nils Čestons bija piekritis aizvadīt laivu līdz Mūdija dokiem Hamblā. - Vismaz motors darbojas, - kāds noteica, kad tas rīstīdamies atdzīvojās. Virzījāmies pa Sauthemptonas akvatoriju un augšup pa Hamblas upi. Gandrīz visi, paslaucījuši nost putekļus, sēdēja uz klāja. Džo Gudinga, mūsu koks, bija nokāpusi lejā, lai apskatītu iekšpusi.

- Klau, Treisij, vai tad grīdai vajadzētu būt ūdenī?

- Ko?

- Vai tas ir normāli?

Es norāpos lejā. Laiva grima. Nils pievienoja sūkni motoram, jo ģenerators nedarbojās. Sūknējām visu atlikušo laiku līdz pat dokiem.

Pamela Heila, kas darbojās mūsu krasta komandā un bija viena no koloritākajām figūrām burātāju pasaulē, ieradās uzposusies kā franču viesmīle - augstpapēžu korpēs un tiklīnzekēs. Rokās viņa nesa paplāti ar šampanieša pudeli un plastmasas glāzēm.

Tā nu šī seksīgā blondine nesteidzīgi soļoja pa Mūdija doku teritoriju, izpelnīdamās apbrīnas svilpienus no strādniekiem. Tas man vēl arvien palicis atmiņā kā viens no divainākajiem skatiem, ko savā burātājas mūžā esmu redzējusi.

Pirms ķērāmies pie šampanieša, vajadzēja steigšus izcelt korpusu no ūdens, lai tas nenogrimtu. Krāns laivu pacēla un novietoja kādā nožēlojamā kaktā, tālu prom no visām skaistajām jahtām, lai neapdraudētu tās ar kādu «infekciju». Atbalstījām savējo ar koka stutēm un tikai tad atvērām šampanieti, lai uzsauktu tostu.

Neticami - tā izskatījās Maiden pirms remonta